

Nr 87.

Av fru **Sjöström-Bengtsson**, om förhöjda arvoden åt konsulenterna i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd hos skolöverstyrelsen.

I 1944 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt 124 angående skolöverstyrelsen, upptagas i avlöningsstaten till arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. förslagsvis 19 000 kronor. Denna post överensstämmer med den av skolöverstyrelsen till nämnda ändamål föreslagna.

I skolöverstyrelsens petita avseende budgetåret 1944/45 föreslås, att av detta belopp 6 000 kronor skola utgöra arvoden till en konsulent i hushållsgöromål och en konsulent i kvinnlig slöjd. Behovet av nämnda konsulenter har uppstått i och med det att skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning avskilts från skolöverstyrelsen och bildat ett särskilt ämbetsverk från och med den 1 januari 1944. Den förutvarande konsulenten för husligt arbete samt inspektören i sömnad, vilken tjänstgjort som sakkunnig i frågor rörande kvinnlig slöjd, ha i samband härmed överflyttats till det nya ämbetsverket.

För första halvåret av 1944 har riksdagen anslagit ett belopp av 3 000 kronor för arvode till ovannämnda konsulenter i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd. Överstyrelsen har, såsom framgår av föregående, icke begärt höjning av ifrågavarande belopp, detta emedan »överstyrelsen vill avvakta den närmare erfarenhet, som kan komma att vinnas, innan överstyrelsen gör någon förnyad framställning i frågan». I nämnda petita har överstyrelsen dock framhållit, att överstyrelsen tidigare förordat anställning av en konsulent i hushållsgöromål i lönegrad A 21 samt anställning av en konsulent i kvinnlig slöjd med ett arvode av 3 000 kronor.

Angående fördelningen av det anslagna beloppet har departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition nr 233/1943 yttrat: »Jag förutsätter, att huvuddelen av beloppet kommer att användas för anställande av en konsulent i hushållsgöromål.»

Betydelsen av den praktiska undervisningen framhålles alltmere i olika sammanhang, vilket synes mig synnerligen väl motiverat.

I allt större utsträckning införes undervisningen i hushållsgöromål inom olika skolformer. Som exempel kan nämnas, att nämnda undervisning under budgetåret 1942/43 förekom inom fortsättningsskolan i omkring 1 210 skoldistrikt, i

- 33 högre folkskolor,
- 44 kommunala flickskolor,
- 29 kommunala mellanskolor,
- 57 realskolor och allmänna läroverk

och i 40 folkhögskolor. Dessutom förekommer undervisningen i ett stort antal folkskolor jämte andra skolformer.

Lärarinnor för undervisning i hushållsgöromål utbildas vid fem seminarier: Statens skolköksseminarium i Stockholm, Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, Ateneums skolköksseminarium i Stockholm, Göteborgs skolköksseminarium och Rimforsa lanthushållningsseminarium. De fyra förstnämnda sortera under skolöverstyrelsen.

Inspektionen av undervisningen i hushållsgöromål vid alla dessa läroanstalter skall handhavas av konsulenten i hushållsgöromål. Dessutom har hon att taga befattning med i samband med denna undervisning förekommande ärenden, vilket torde komma att kräva avsevärd tid.

Dessa uppgifter ha som ovan nämnts tidigare åvilat den konsulent för husligt arbete, som nu överflyttats till överstyrelsen för yrkesutbildning. I detta sammanhang bör framhållas, att denna konsulent under senare år varit överhopad med arbete. Som exempel på hur undervisningen får allt större omfattning kan till jämförelse med ovannämnda siffror för kommunala mellanskolor samt realskolor och allmänna läroverk påpekas, att år 1938—1939 undervisning i hushållsgöromål endast förekom i 15 kommunala mellanskolor och 40 realskolor och allmänna läroverk — ökningen av antalet skolor, där undervisning i hushållsgöromål införts, är alltså respektive 14 och 17 på 4 år. Inspektionsarbetet har också under senare år blivit eftersatt. Även om inte yrkesskolavdelningen avskiltts från skolöverstyrelsen, hade det blivit nödvändigt med ytterligare arbetskraft för konsulentarbetet.

Undervisningen i kvinnlig slöjd förekommer i så gott som alla folkskolor och i åtskilliga fortsättningskolor samt i alla övriga skolformer med undervisning för flickor på barnstadiet. Lärarinnor i kvinnlig slöjd utbildas vid Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm och vid Maria Nordenfelts högre handarbetsseminarium i Göteborg. Dessutom har Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala en kurs för utbildning av såväl skolköks- som handarbetslärarinnor.

Undervisningen i kvinnlig slöjd vid folkskolorna handhas emellertid i stor utsträckning icke av facklärarinnor, utan av folk- och småskollärarinnor, som under sin seminarietid erhålla viss utbildning i kvinnlig slöjd, samt av en del lärarkrafter utan pedagogisk utbildning.

Konsulenten i kvinnlig slöjd skall ha till uppgift att utöva inspektion av ovannämnda undervisning. Denna inspektion måste anses särskilt betydelsefull inte minst med hänsyn till vad här framhållits beträffande vissa lärarkrafters utbildning. Dessutom torde denna konsulent komma att få yttra sig över olika frågor i samband med undervisningen i kvinnlig slöjd.

Det synes mig uppenbart, att det för första halvåret av 1944 anslagna beloppet till arvode åt dessa konsulenter kommer att visa sig vara alltför

lågt. Då samma årsbelopp 6 000 kronor föreslagits för budgetåret 1944/45, finner jag det nödvändigt hemställa om ett högre anslag för ändamålet.

Hitintills har det administrativa arbetet beträffande frågor rörande undervisning i såväl hushållsgöromål som kvinnlig slöjd åvilat konsumenten för husligt arbete. Av departementschefens förut citerade yttrande, att huvuddelen av beloppet skall användas för anställande av en konsulent i hushållsgöromål, torde man kunna draga den slutsatsen, att konsumenten i hushållsgöromål fortfarande liksom hittills skall handhava det administrativa arbetet. Man skulle kunna förmoda, att ungefär $\frac{2}{3}$ av beloppet eller 4 000 kronor komma att användas som arvode åt konsumenten i hushållsgöromål och $\frac{1}{3}$ eller 2 000 kronor som arvode åt konsumenten i kvinnlig slöjd. Med en avlöning av 4 000 kronor synes det mig, att man ej kan begära att få en kvalificerad arbetskraft, som kan ge behövlig tid åt arbete på ämbetsrummet. Jag anser i likhet med skolöverstyrelsen, att denna befattning otvivelaktigt i sinom tid måste göras till en heltidstjänst, men då överstyrelsen ville avvakta närmare erfarenhet beträffande befattningen i fråga, nöjer jag mig med att föreslå en höjning av arvodet för 1944/45. Även för konsumenten i kvinnlig slöjd anser jag det väl motiverat med en höjning av arvodet. Jag vill därför föreslå, att det för båda befattningarna begärda beloppet 6 000 kronor höjes till 9 000 kronor, vilken summa lämpligen bör fördelas så, att 6 000 kronor tillfalla konsumenten i hushållsgöromål och 3 000 kronor konsumenten i kvinnlig slöjd. Härigenom skulle beloppet i avlöningsstaten för skolöverstyrelsen, punkt 3 Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. höjas från 19 000 till 22 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville *dels* godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 338 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	» 38 900
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	» 22 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 273 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 86 200

Summa kronor 758 500;

*dels ock till skolöverstyrelsen: Avlöningar för budgetåret
1944/45 anvisa ett förslagsanslag av . . . . . kronor 758 500.*

Stockholm 20 januari 1944.

Anna Sjöström-Bengtsson.
